

СОНЦА:
Усклад, захад, даўжыня дня:
Мінск — 6.26, 19.57, 13.31;
Віцебск — 6.14, 19.49, 13.35;
Магілёў — 6.15, 19.46, 13.31;
Гомель — 6.13, 19.43, 13.30;
Гродна — 6.40, 20.14, 13.34;
Брэст — 6.45, 20.10, 13.25.

МЕСЯЦ:
Маладзіч 3 красавіка.

ІМЯНЫ:
Гаўрылы, Ганны, Алы, Ларысы,
Васілія,
Дзянісы, Радаслава.

ЗВЯЗДА

8

КРАСАВІКА 1992 г.
серада, № 72 (21850)

● выдаецца са жніўня 1917 г.

● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

● цана 50 кап.

ВОЗГАДАС ВОЗГАДАС

СИМВОЛІКА ГАРАДСКОГА МАШТАБУ

ПОЛАЦК. Камісія па культуры і адукацыі гаравета разгледзела пытанне аб старажытным гербе горада. Вырашана вярнуць Полацку гістарычны сімвал у яго дакладнай выяве, аб якой паведамлілі вучоныя з Інстытута гісторыі АН Беларусі — на блакітным полі трохмалявы гарбавы і разгорнутымі вострамі, вядомым сярэбным Гістарычнай крыніцы сведчаць,

СА ШМАТПАРТЫЙНАГА ЖЫЦЦЯ

Адзіна кіраўнікоў партыі камуністаў Беларусі Віктар Чычын у размове з карэспандэнтам грамадска-палітычнай раздзелу «Звязды» адзначыў, што з 1991 года ў ПРБ пераарыентавалася ўжо каля дзесяці тысяч чалавек, а супольнай новай партыі створаны на ўсё районы Мінска. Па словах Віктара Чычына, уступаючы ў ПРБ і новыя члены — першыя навабранацы сталі студэнтамі і работнікамі Камітэта па тэлебачанні. Чычын з антымізімам глядзіць у будучае і спадзяецца, што, нягледзячы на інтэры Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь (выкліканы быццам бы «рукой Масквы»), ПРБ абавязкова будзе зарэгістраваць і колькасць яе членаў значна павялічыцца.

ФАРМАЛЬНА ЎСЁ НАРМАЛЬНА. А ПА СУТНАСЦІ?

Як памятаюць чытачы, на папярэдніх пасяджэннях сесіі дэпутатаў настаялі на тым, каб у парадка дзяўчэны ўнесена справадацтва Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь за перыяд з чэрвеня 1990 года па цяперашні час. Сама пастаноўка гэтага пытання сведчыць аб тым, што дзейнасць Прэзідыума, пастаянных камісій, іх старшын і ўвогуле вышэйшых службовых асоб не ў поўнай меры задавальняе народныя абраннікі. А з другога боку, у нас склаўся думка, што дэпутаты халодна дэдавалі ад Старшын Вярхоўнага Савета С. Шукшчыка аб яго бачанні будучыні заканадаўчай і выканаўчай уладз у рэспубліцы, прынятых яе набыдзены, магчымых рэформаў у гэтым напрамку, а калі браць шырэй, то і аб кантрах сацыяльна-эканамічнай палітыкі суверэнітэ дзяржавы, не прымірацца.

Але гэтыя спадзяванні дэпутатаў, а можа, і тых, хто рыхтаваў справадацтва, увайшлі ў супярэчнасць з канцэпцыяй дакладна. На яго змест і будову наклілі адбавіць адрываў артыкулам Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, якія вызначылі правы, так і абавязкі

Прэзідыума Вярхоўнага Савета. Вось якія тэмы і праблемы знайшлі адлюстраванне ў справадацтве: скіраванне і падрыхтоўка сесіі; каардынацыя дзейнасці пастаянных камісій; ажыццяўленне кантролю за выкананнем Канстытуцыі; арганізацыя народных абмеркаванняў законапраектаў; кадравыя пытанні; вырашэнне знешне-эканамічных пытанняў; друкаванне законаў і, нарэшце, становішча ў рэспубліцы, зыходзіць з пытанняў палітычнай дзейнасці. Тут якаясьці форма не паспела зместу. Справадацтва Прэзідыума будзе надрукавана поўнацэнна, а зараз толькі адна частка, што выразіць накітат «Прэзідыум забавіць інфармацыя», «у мэтах удасканалення каардынацыі», «Прэзідыум асобліва ўвагу ўдзяляе», «Прэзідыум садзейнічае, надбавіць важнае значэнне», «пэўную работу Прэзідыум праводзіць», «Прэзідыум прымае меры» і г. д. і да т. п. наўрад ці маглі ўсклаваць дэпутатаў.

Дарчы, тут мы, напэўна, выказалі не зусім дакладна, Справадацтва ўсхвалявала-такі дэпутатаў, але эмоцыі атрымаліся адмоўныя.

Гэта адчувалася нават у пытанніх да Станіслава Шукшчыка, кароткіх азначэннях заўвагах. Большасць дэпутатаў, гаварыў Віктар Ганчар, чакалі справадацтва іншага зместу: наваў ўзроўню. У той час, працягваў Мікалай Крыжановскі, як рэспубліку захліснула хваля безудалля, калі распаўсюдзіліся факты карупцыі, раскідання дзяржаўнай маёмасці, увага ўдзельна больш дружным пытаннем, а не гэтым балючым, прагрэсаваным. Мала пералічыць законы пастаянных, пакутаваць, колькі правых акт выдзеляна на душу насельніцтва і вывесці сярэдняе арыфметычнае ў парананні з іншымі дзяржавамі СНД — важна стварыць амасферу, каб законы працавалі. Гэтага не дабіцца, падкрэсліваў Алег Трусу, калі не арганізаваць кантроль за выкананнем уласных рашэнняў.

Дзяржчыноўнікі, працягваў Аляксандр Лебядзько, сабавіцую заканадаўчы акт, але хто з іх на ініцыятыву Прэзідыума адхіляць ад зямельнай пасадкі? Большасць пачынаў, як відаць нават з гэтага, пераліку, раскрываў тую праблему, якая даўно акрэслена: у рэспубліцы не ўдаецца стварыць моц-

ную і дакладную выканаўчую ўладу. Таму і адрасуюцца літаральна ўсе да Старшын ВС, хоць шмат што знаходзіцца ў кампетэнцыі іншых дзяржаўных органаў. Але пачалі выканаўчыя структуры працуюць слаба, значыць, у гэтым ёсць пэўная віна і вышэйшага прадстаўніча органа — Вярхоўнага Савета, яго Прэзідыума.

І вось тут, на нашу думку, крыецца вострая супярэчнасць, якую і акрэсліў у выступленні Дамітрый Булахаў, а затым і Уладзімір Станішчэў: дэпутаты і палітычныя дзеячы, ахопліваючы пэўнамоцтва большыя, чым кіраўнікі парламента, але меншыя, чым Прэзідыум. Інакш кажучы, рамкі пэўнамоцтваў Старшын, ці, як зараз гавораць, спікера парламента меншыя за межы той адказнасці, якую мы прад'яўляем першай асобе ў нашай дзяржаве.

Тыя ж дэпутатаў, хто паспеў выступіць у спрэчках, а заняпакоенасцю адзначалі гэту дамінанту, акрэслілі яе як цягу да аўтарытарызму, да замыкання кардынальных праблем на асобе Старшын, а тым самым да зніжэння аўтарытэту Вярхоўнага Савета. У камісіях працуюць у большасці сваёй кампетэнтныя, кваліфікаваныя людзі, гаварыў Мікалай Качан, а вось палітычны аддачы няма, бо Старшын не ўдаецца знайсці іх, атрымаць даверам. Станіслаў Станішчэў паставіў падкрэслена, гаварыў Уладзімір Станішчэў, што яго каманда — гэта ўсё Вярхоўны Савет, аднак на практыцы з гэтай «камандой» не дада раўняцца. Калі фарміраванне «каманды» Ельцына, Назарбаева, Краўчuka азнаменавалася з'яўленнем неадназначных асоб, то ў нас гэтага не адбылося. І не таму, лічыць дэпутат, што іх няма, а з-за адсутнасці абстаноўкі, якая дае багатым ім права. Ці не гэтыя абставіны змусілі старшыню пастаяннай камісіі па заканадаўству Дамітрыя Булахава з'явіцца аб пачыж, балючым для яго рашэнні — адстаўкі з паста-

сады, на якой ён так ярка працяў сябе — не толькі ў Мінску, але і падчас работы па выпрацоўцы дакументаў СНД? Між тым моцнае акружэнне толькі памнажае сілу любові лідэра, і ў абстаноўцы даверу, узаемапавагі такой камандзе можа папаць.

А на практыцы паняцці калегіяльнасць, галаснасць нярэдка прытушваюцца. Прапанова аб змяненні колькасці членаў Прэзідыума, па меркаванню У. Станішчэва, толькі аслабіла фактар стрымлівання цягі да аўтарытарызму.

Як відаць, абмеркаванне справадацтва ішло востра, часам змяшчалася. Думаецца, гэта і карысна. Як сказаў Мікалай Качан, трэба бацца тых, хто крытыкуе толькі за спінай, а ў астатні час заглядае ў рот кіраўніку. Працяг спрэчак вырашана перанесці на аўторак — гэтак справадацтва дэпутатаў атрымаў толькі напярэдні сесіі, і многія проста не паспелі яе асвоіць. Думаецца, гэты час пойдзе на карысць усім — улагодзіць эмоцыі, прыбавіцца разважлівасці, канструктыўных рашэнняў.

Людміла РЫЖАНКОВА,
Мікаіл МІХАЕВІЧ.

Аграрнае пытанне: прапанавана ўзяць быка за рогі. Невядома—каму

Нататкі з пасяджэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Па колькасці запрошаных, тэлекамер, «юпітэраў», па ўспадка-напруганых тварах старшын аблвыканкомаў адчувацца, што на чарговым пасяджэнні Прэзідыума павінна адбыцца нешта надзвычайнае. З давадзін, раздзеленых прысутным, стала ясна, што будзе і яго гэта датчыць. А іменна: Гродзенскі і Брэсцкі абласцей, некаторых раёнаў Мінскай.

Традыцыйна па сутнасці і форме справадацтва старшын Камітэта па зямельнай рэформе М. Русага аўдыторыя выслухала насцярожана. Няма сэнсу падрабязна на ёй спыняцца. Там і там дрэзна, вост там крыху лепш, тут не жадаюць падпарадкоўвацца, тут проста спыня, фермеры столькі, а трактары тэтулікі, — у цэлым задавальняюча.

Яшчэ свежыя, дэпутаты і члены Прэзідыума атаку на старшыню камітэта пачалі без прамаўленняў.

— Як жа кажаце, не выконваюць паставоў. Колькі ўбудування спраў па падобных фактах?

— Былі справы. Дакладна не магу сказаць.

— Ці знаеце: «гарантам фермера выступіць райсавет»?

— Упэўнены сельскай гаспадаркі пры банкруцтве фермера ўсе страты бяра на сябе.

— Давольна А ці завоха яно? Да таго ж, няма такога закона, каб менавіта райсавет выступаў гарантам.

Далей — у тым жа духу і той жа танальнасці. Спадару Русагу прыходзілася несалод-

ка, і такіх адносін да сябе ён, на мой погляд, справакаваў сам. На тых пасяджэннях карціў трэба маляваць поўную і аб'ектыўную. І, па магчымасці, асудзіць. Напрыклад, колькі людзей адмоўлена ў атрыманні зямлі? Ці — колькі фермерскіх гаспадарак можна лічыць тварамі? Дарчы, апошнюю лідэра дапамогі С. Шукшчыка высветліць-такі ўдалося. Аказалася — працягваў 35. Гэта значыць, што 35 працэнтаў гаспадарак маюць у сваім распараджэнні каля 50 гектараў зямлі. А што з астатнімі? Можна меркаваць, у бліжэйшыя 5—10 гадоў — гэта першыя кандыдаты на банкруцтва.

Памятаю, на такіх жа пасяджэннях у студзені М. Русы кардаўся: толькі нас не схавае, вост нам бы ўладзім пабелі. Далі ўладу. І што? Мікаіл Іванавіч кардаўся зноў і тыман на спадкашчына на меркаванні юрыстаў: маўляў, гэтая ўлада юрыдычна не аформлена, таму ёю карыстацца нельга. На што яму справядлівая заўважылі: вам далі закон прамога дзеяння, і ніякія спасылі не прымаюць. Вывад: зямельныя камітэты сваімі правамі не карыстаюцца. А значыць, воляны ці не, але зямельную рэформу тармоць.

А з'явіліся і шматслоўнага выступлення старшын пастаяннай камісіі ВС У. Гаркуна, дзе было ўсё: ад шчырай любові да фермера і такой жа шчырай любові да ўсіх астатніх сельскіх працаўнікоў, — запаміналася адно. З таінычым вы-

глядом Уладзімір Гіляравіч паведамаў аб тэлеграме Руцкога, дзе віцэ-прэзідэнт Расіі заклікаў у разуменнем стаўіцца да калгасаў. І ўсё стала на сваё месца. Можна зразумець Руцкога, які трапіў пад уплыў чарговай трупіцы, але прычым тут незалежна Беларусі і яе зямельная рэформа?

Потым «на дываг» пачалі выказваць прадставінікі абласцей. Запамінаюцца выступленне аднаго таварыша з Гродзенскай вобласці. Бадэра паведаміў, што ў вобласці створаны 164 фермерскія гаспадаркі і на кожную ў сярэднім прыпадае па 10,8 гектара, ён пачаў разважаць аб тым, што Гродзеншчына атрымлівае на душу насельніцтва сельскагаспадарчай прадукцыі больш, чым Германія, Галандыя, Францыя, ЗША і г. д. Хтосьці з іроніяй спытаў: «Усе разам?»

А вось факты іншага парадку. 20 сакавіка, згодна з даведкай рэфэрэнта, у вобласці яшчэ не быў створаны зямельна-вырабніцкі фонд зямлі. Гродзенскі таварыш паспешліва ўдзельнічаў: «20 сакавіка быў створаны на выкананне». Выходзіць, чакалі да апошняга дня, а калі зразумелі, што гэта можа скончыцца дрэнна — хуеніка падстрахавалі. Не дапамагло. Проста ўстаў член Прэзідыума Г. Карпенка і спытаў: «Пра што вы тут нам расказваеце? Адкажыце: чаму не выконваецца закон?» Такія зараз пашлі прычыновыя гутаркі. Яно так і павінна быць, мне здаецца, бо чакалі, калі ў мясцовай ўладзе нарадзіцца абудзіцца сумленне, ужо няма сэнсу. Трэба пры-

знаць прама: акрэслілася яўна і бескампіраміснэ процістаяне. Не, не паміж калгаснікамі і фермерам (гэта, хутчэй, пытанне часу і псіхалогіі). Тут звычайная барацьба за ўладу, за магчымасць кантраляваць, як і раней, усё. А нават аб фермерстве — поле бою, дзе гэтыя барацьбы адбываюцца.

У сувязі з гэтым першая праблема, якая ўзнікла — праблема кантролю. Калі хочаце — хто і як будзе караць.

Пракуратура? Так, ёй дадзена права зварота з іскамі ў суд і ўбуджэнне справы. Яна гэта робіць рэдка і неспаспешна. Дрэнна? Вядома. Але з Мінска ўсё бачыцца значна прасцей. Пракурор у раёне — фігура залежная шмат ад каго. У той жа час і ад пракурора залежаць многія. Так ствараецца глеба для, так бы мовіць, неформальных кантактаў. Думаю, тлумачыць не трэба. Гэта першае.

Другое: апрача зямельных спраў на пракурора «вісіць» сотня іншых. І за іх у яго спытаюць таксама, праўда, ужо іншыя. Ствараецца ўражанне, што мясцовы Савет — неспрыстны замак. Гэта казкі, а рэальнасць: сапраўды не вельмі высвясляе: ніхто не хоча ісці па адкрытым канфіліт з мясцовай ўладай. Безумоўна, калі яе пакінуць у такім выглядзе, як зараз, то смелых і не знойдзецца. Плюс шлейф законаў, якія трэба прымяць у дадатак да ўжо існуючых, каб не ператварыць зямельную рэформу ў садом і гамору.

Сяргей ШАЦОУ.

Міхась А. ШАЦОУ.

ВАЛЮТА НЕ ЦЕРПІЦЬ САНТЫМЕНТАЎ

Пра звышзаканонных напых афіцэраў, якіх напачатку даслужыць у групе войск СНД у Германіі, і іх жонкі, ходзяць легенды і анекдоты. Вынаходзіліся жонкі, накіраваныя на тое, каб атрымаць некалькі лішніх марак, не ведае межаў. Яны ўжо не паслаюць родным і блізкім прыгожым святочным паштоўкі нямецкай вытворчасці. Вынаходзілі паштоўкі нямецкай вытворчасці. Бо паштоўка ў Германіі каштуе 5 марак. А дыймажар, які вядома, прадаецца ў нас сёння за 60 рублёў. Паштоўкі пачынаюць, а канверсусная валюта, яна, як гавораць, і ў Афрыцы валюта.

Таму родная сястра аднаго маладога мінчаніна, у сям'і якога дзямі нарадзілася дачка, у сваім вышаванні з Германіі так і напісала: «Прабач за звычайную паштоўку, маркі на аўтаматы «Вольва» збіраю. Зразумей нас».

Таму родная сястра аднаго маладога мінчаніна, у сям'і якога дзямі нарадзілася дачка, у сваім вышаванні з Германіі так і напісала: «Прабач за звычайную паштоўку, маркі на аўтаматы «Вольва» збіраю. Зразумей нас».

Л. ТУГАРЫН.

ВЫЙША «ПРАВДА»

Пасля трохтыднёвага вымушанага маўчання ўчора зноў выйшла газета «Правда». Нагадаем: яна не выходзіла з-за адсутнасці сродкаў на яе разлік, г. з. не магчымы расходзіцца калектыву аплачваць выпуск нумароў. Як вядома, практычна ўсе выданні цыпер страцілі: так падпісчыкі грошай, якія ўзяты ў чытацтва ў мінулым годзе, першымі ў гэтым годзе падарожжы паштоўкі і паштоўных паслуг. Лічым тым, да каго добраўжываў стаўіцца ўлада і выдзяляе пэўныя датацыі. «Правда» ў гэты спіс не трапіла...

Ва ўчарашнім нумары газеты змяшчана інтэрв'ю з Б. Ельцыным, пры гэтым ён адназначна заявіў, што «Правда» «спавіна адраджэнца»! Як можна меркаваць па тым жа інтэрв'ю, а таксама па іншым матэрыялах, газета збіраецца і надалей быць апавіскай для палітычных расійскіх улад.

Варта зазначыць: вярхавых газет рэзныя, у тым ліку і апазіцыйныя. Але гэты паняўн вызначыць сам чытач, «прагаласаваў»

ПРЭСБІРЖА ПРАПАНОУ НАВЫШЬ:

- Лесавоз МАЗ-509-А (напярэдняя аплата, безнаўраўна разлік 900 тысяч рублёў)
- Піларам Р-63, 1 камплект (напярэдняя аплата, безнаўраўна разлік 300 тысяч рублёў плюс 100 тысяч за наўны разлік)
- Полпранілен, 80 тон (аплату па факту па цане 190 тыс. руб. за тону, безнаўраўна разлік)
- Правасілі 3х4 м, сталь 30 тон (аплату па факту за 1 тону 7 тысяч, безнаўраўна разлік 5 тысяч наўны разлік) (напярэдняя аплата, безнаўраўна разлік, 1 тона — 30 тысяч рублёў)
- Электроды, дыяметр 4,5 мм, звычайная сталь, 18 тон (напярэдняя аплата, безнаўраўна разлік, 1 тона — 5.500 рублёў)
- Электрадрэль прамысловая, 380 вольт, 10 штук (напярэдняя аплата, безнаўраўна разлік, 1 штука — 5.500 рублёў)
- Жалеза дахавае (дыянкава-нае), 1 пачка 7 тон (напярэдняя аплата, за 1 тону 20 тысяч руб., безнаўраўна разлік 8 тыс. рублёў наўны разлік)
- Шпалеры (Ленябург—Фінляндія) рулон 18х0,75 м, 50 тысяч рулонаў (напярэдняя аплата, 1 рулон — 255 рублёў, тавар у Мінску)

Телефон прэсбюры ў Мінску: (8-0172) 32-35-91. Тэрмін публікацыі прапановы па прэсбюры «Звязды» — 48 гадзін. Стаўкі за пасрэдніцтва — ніжэй агульнабярэжыя.

СУБ'ЕКТЫ

Хочацца жыць, як пры капіталізме. Але і сацыялізму шкада

Як любіў паўтараць наш былы прэзідэнт, «працэс пайшоў». Працэс прыватызаванні. На Беларусі. А я і не ведаю, радавацца гэтай ці не. З аднаго боку, быццам бы добра: нарэшце мясцовае маёмасць набудзе гаспадары, наўныя, лепш жыць станем. Прыватна. А з другога — не спадзіцца б самаму на дзяржаву караван. А ўвогуле, чаму я гавару — «пайшоў» маёмасць, яна ж дзяржаўная, а значыць і мая. З маіх капеек і рублёў таксама складалася. А вост пакуль прадаць-купіць без мяне. І, можа, лепшы кавалек. Крэдыта.

Нядаўна даведаўся, што суседзі насупраць Дома друку сталі ўласнікамі. Набылі вялізны магазін, універмаг цэлы. Дом гадляў «Першамайскі». За 4 мільёны 743 тысячы 800 рублёў. Так дакладна падлічыла камісія Мінгарвыканкома. Прыкнёў на сябе: калі б сам

купляў — грошы ўлада запраціла задужа вялікія. Пяць мільёнаў амаль — не жарты. А глядзю ў сталовым на маладзях дзяўчатах, ухараішх дзесяціласці (а гэты яны прыхалілі магазін) і думаю: тады прадада дзяржава. Такі вялізны універмаг, на цэлы квартал — і ўсяго за чатыры мільёны. Гэта ж сярэд белага дзяна з вамі распрапоку. Ці знойдзецца на іх, «прыхвалітата-раў», управа? На лясочку хочацца.

Псіхалогія. Ці палітыка? — Якая там палітыка? Кожны грабе пад сабе, — чую год-ла пралетарыя, — якога з уласнай маёмасці як былі толькі рукі, так і засталіся. Пакінем заўвагу ў памяці, а самі рушым да тых, хто грабе». Дырэктар Дома гадляў «Першамайскі» Тамара Аляксееўна Вардаская, у падпарадкаванні якой райптам аказалася не 240 прадаўцоў, а ўласнікаў, мне здаецца крыху збыцканай. Прыважліўшы шчасцем?

(Заканчэнне на 2-й стар.)

АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «БЕЛАГРАПРАМБІРЖА»

На таргах у пятніцу, 3 красавіка 1992 года, было прапанавана на продаж больш за 3 тысячы відаў тавараў на суму 1,2 млрд. рублёў. Усяго зарэгістравана 89 здзелак на суму звыш 18,5 млн. рублёў.

Сярод прададзеных і купленых тавараў:

Назва тавара	Колькасць	Адзіна вымярэння	Цана за адзінку (рублёў)
Эбоніта фуражнік і насенне	1.590	тона	6.500—7.000
Насенне льну	20	тона	8.000
Нісёль пладова-ягады	5.000	кг	30
Соус таматны, слоік 0,25 л	20.000	шт.	14
Гарошан жалёны, слоік 640 г	1.500	шт.	32
Сыр каўбасны	10	тона	50.500
Крухмал бульбяны	5.000	кг	23
Цукар	15	тона	80.000—90.000
Плёнка поліэтиленавая	22.500	м. кв.	10-80
Гума для «K-701»	25	шт.	9.000
Бульбасадналка «КСМ-4»	2	шт.	12.000
Трактар «МТЗ-82»	1	шт.	240.000
Рухавік для тр-ра «МТЗ»	5	шт.	45.000
Стартёр для «ЗІЛ-130»	12	шт.	3.000
Бульдозер на базе «ДТ-75»	1	шт.	170.000
Трактар «Т-150»	2	шт.	240.000
Аўтамабіль «ВАЗ-2104»	3	шт.	360.000
Шыфер	11.600	шт.	63—65
Зварачны паўаўтамат «Вольтмайстар»	1	шт.	34.500
Трансфарматар зварачны бытавы	20	шт.	3.200
Стартёры для легкавых аўтамабіляў	70	шт.	3.500—4.000
Буталок металічны	4	тона	24.000
Кран малочны муфтавы	20	шт.	80
Вада туалетная (Францыя)	450	шт.	350
Цыгареты	7.000	пачка	14-70

Напамінаем, што таргі праводзяцца кожны тыдзень па пятніцах, з 11.00 па адрас: Мінск, вул. Казіна, 86, корпус 2. Рэгістрацыя ўдзельнікаў з 9.00. Даведкі па тэлефонах: 77-07-26, 77-01-37.

Медыцынскія лазерныя апараты ВА «Паларон» — гэта бескантактнае лячэнне высокай эфектыўнасці

ТОЛЬКІ У АПАРАТАХ АФДЛ-1, АФЛ-1 ВЫКАРЫСТАНА УНІКАЛЬНАЯ ЭНЕРГІЯ ЛАЗЕРНАГА ВЫПРАМЕНЬВАННЯ, ЯКАЯ ПАСПЯХОВА ПРЫМІНЯЕЦА У СТАМАТАЛОГІІ І ДЭРМАТАЛОГІІ, ТРАўМАТАЛОГІІ І АРТАПЕДЫІ, РЕФЛЕКСАТЭРАПІІ.

Лячэнне лазерам гарантуе асептычнасць і бяспечнасць, адсутнасць алергічных рэакцый, скарачэнне тэрмінаў непрацаздольнасці, псіхалагічную настроенасць хворых. Энергія лазернага выпраменьвання мае значную біялагічную актыўнасць: павышае фатацэптыўную актыўнасць лейкоцитаў, змяняе актыўнасць дзялення бактэрый, паскарэе аднаўленне пашкоджаных тканак, зарастанне лезенных утварэнняў, стымулюе мікрацыркуляцыю, аказвае анальгетычны і процізапаленчы эфекты.

Для дыягностыкі ў апаратах АФДЛ-1 выкарыстоўваюцца фотайнтэгруючыя шары, якія даюць магчымасць вызначыць каэфіцыент адлюстравання прамянявай энергіі ад пашкоджаных участкаў скуры і назначыць для лячэння аптымальную дозу лазернай энергіі.

Монаваалаконны светлавод у АФДЛ-1 і АФЛ-1 дае магчымасць падводзіць выпраменьванне да любой крошкі цела пацыента.

Афальмалагічная прыстаўка ОП-1 прымяняецца толькі да фізіятэрапеўтычнага апарата АФДЛ-1. Гэта ўнікальная магчымасць адначасовага лячэння абодвух вачэй пры дыстрафічных захворваннях сетчаткі і рэчавіцы, траўмах і раненнях, ранніх формах герпетічнага кератэты, пры зажыццях пасляоперацыйных ран рэчавіцы.

Апарат АФДЛ-1.

Апарат АФЛ-1.

Афальмалагічная прыстаўка ОП-1.

УРАЧЫ! НЕ УПУСКАЙЦЕ СВОЙ ШАНС! ХВОРЫЯ ЧАКАЮЦЬ ВАШАЙ ДАПАМОГІ. СПЯШАЙЦЕСЯ ЗАКАЗАЦЬ АПАРАТЫ.

НАШ АДРАС: 290618, г. Львоў, вул. Угорская, 14, ВА «Паларон». Тэл. 42-64-41.

РЭКЛАМА МП «АРЭЛІ».

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў да друку Мікалай ЧАХОЎСКІ (тэл. 32-41-92).

ГОСЦЬ З ЦЭЙЛОНА

У продажы з'явілася насенне базіліку. Што гэта за расліна, як яе выкарыстоўваюць? (Са звання ў рэдакцыю).

Хто адначасова па поўдні краінах, памятае прыемы паху, які ішоў ад шматлікіх салатаў, памідораў, розных саленняў, што падаваліся на стол. Гэта «спрацуе» базіліку — адкавалі гаспадары, калі іх пачалі пракрыніцу дзіўнага паху. У Грузіі і Арменіі базілік кладуць у салаты, дзе патрэбны пах і спевабавілы смак страў.

Кладуць шмат, не баючыся сапсаваць блюда. Радзіма гэтай культуры — Цэйлон і Індыя. Там ён расце ў дзіўным выглядзе. Кожная расліна — бы маленькая яблынка: мае свой штаб і шматлікія «галінкі», якія заканчваюцца ўлетку кветкамі. Ліст прадаўгаваты, нечым падобны на лаўру. Толькі колер яго з нечым барвава-фіялетавым адценнем, крышачку скручаны. Менавіта дзяля лісця вырошчваюць шмат, не баючыся сапсаваць блюда.

Васца расліна. Па араматычнаму ўздзеянню пераўзыходзіць кроп. Базілік быццам танізе страву.

Маладое лісце і сцяблінкі выкарыстоўваюць як прыправу да самых розных страў — ад мясных да салатаў, а таксама для засолкі. Насенне лезе хваброў страўніка. Ён прадаўгаваты, горла, п'юць пры хворых вырках. Высушаны ў сумесі з чабарам — пушчана прыправа імёй. Даказана, што ў пакі і базілік лезе чыста, ачышчаючы паветра. Яго фітацыды згубна дзейнічаюць нават на моль.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Базілік любіць сонца і цёплую. Без іх расці не будзе.

Нават нязначны мароз губіць усё.

Вырошчваюцца расадаў. Насенне замачваюць, а пасяў высеюць у слоікі з-пад смятаны на глыбіню да 1 сантыметра. Для вашых патрэб копіць чатыры-пяць такіх слоікаў з раслінамі.

У канцы мая — пачатку чэрвеня іх перасаджаюць на грядку на сонечнае месца. Паліваюць, падкармліваюць. Паўднёвых гасцей любіць наш каравяк, настой поплі, умераную дозу азоту. Адна расліна ад другой высаджаюць на адлегласці 20—30 см.

Пры засолцы агуркоў у 3-літровы слоік дастаюць трохлітравы слоік і галінкі базіліку без кветак.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

Калі знімаць кветкі, уживаць базілік можна да восні. Высушаныя лісце захоўваюць у шклянках слоіках.

ПОЛЕ НЕ ПАЧАКАЕ

З пачаткам сонечных красавічскіх дзён у агародніку і садовадні шмат клопатаў. У частку трэба прапрацаваць, што дае магчымасць, як гавораць спецыялісты, «закрыць» вітацы. З рыхлення верхняга слою яна выпарае больш паловы.

Сабраць мінулагадзіннае лісце (калі не зрабілі гэта раней), палажыць у кампоставыя ямы. Падкарміць шматгадовае расліны і кветкі мінеральнымі ўгнаеннямі. Асабліва ўвага — азоту. У гэты перыяд яго недахват адчуваюць усе. Таму запалкавы каробак на 1 квадратны метр — якая дарчы. Угнаенне перамяшчаць з глебай.

Часнок неабходна рыхліць і таксама карціць. Пераварочваюць бульбу, якая «спее» на сонцы. Яе яравішчы закармаваюць, расточыць буйныя і жалёныя. Час высаджваць у скрынкі на расад.

У першай — пачатку другой паловы месяца высяваюць насенне культуры, якія вытрымліваюць холад і нават марозы: моркву, гарох, кроп, календулу, радыску. Якіх пар паўгады, як развіваюцца пад плёнкай расада

ранняя, поўная белаканчавы і каларовай капусты. Час высаджваць матэрыялы двухгадовыя культуры на насенне: качаныя капусты, карыяны плод морквы і буркоў, цыбулю. Сачыце, каб у частку быў сонечны.

Нямала клопатаў у садзе. Заканчваецца абразка дрэў, іх прычытка. Час апрацоўваць галінкі нітрагенам супраць узбуджальнікаў грыбковых хваброў, на штабы наклаўшы лужыцы паясы. Падкарміць дрэвы азотным угнаеннем — 50 грамаў на квадратны метр, загараючы яго ў глебу. Сачыце за рухам розных жукоў.

Радкі суніц вызваліць з-пад адмерлага і пашкоджанага лісця, падкарціць. Падкарміць таксама маліну, агрэст, чырвоныя і чорныя парэчкі. Малінік яшчэ і абразваць, зняўшы верхавіні да першай здаровай пупышкі.

Высеціць бульбу, якая падрыхтавана для пасадкі, з падвалаў і скляпоў. Яна павінна прайсці яравішчы. Сонца і лёгкі начыт холад не добра загараюць. Трэба толькі глядзець, каб не пашкодзіць даволі значны ў гэтую пару мароз.

САКАВІТЫ КАБАЧОК

Раскажыце пра кабачкі. Што з іх можна марытаваць? А. ІВАНІНАВА, г. Мінск.

Культура вельмі распаўсюджаная. Цініцца за добры і ранні ўраджай. Плады ўзнікаюць 4—5 працэнтаў сухіх рэчываў, 2—2,5 — цукру, ад 18 да 40 міліграмаў вітаміну С на 100 грамаў прадукцыі. Усё лёгка засвоена арганізмам.

Плод рэжуць кружамі і тушаць на патэльні. Можна прыгатаваць кружы. Вось яе рэцэпт: 1 кг кабачкоў, дзве шыбыны сярэдняга памеру, 1 плод салодкага перцу, 200 грамаў памідораў, 3—4 зубочкі часнаку.

Кабачкі памыць, пачысціць, дробна (кубікамі) парэзаць. Палажыць на патэльні, тушыць на алеі разам з цыбуляй, дробна нарэзаным перцам, памідорамі 1,5 гадзіны. За 20 мінут да канца дадаваць часнок. Соль — па смаку. Гарачая маса перакладаецца ў паўлітровыя апараныя кіпнем, прадэзінфіраваныя слоікі да верху і закрываюцца накруткай. Захоўваць у цёплым халодным месцы.

Вырошчваюць культуру расадаў. Насенне, якое праклюнулася, змяшчаюць у слоікі з-пад смятаны на адну. Праз 25 дзён пасля ўскодаў перасаджваюць у грунт. Карыявая сістэма праймае глыбока. Таму і ямы капаюць як найглыбей, уносяць перапары гной і поўнае мінеральнае ўгнаенне (два запалкавыя каробкі на ямку), старанна перамяшчаюць. Патрэбны палі і падкармі.

Найбольш распаўсюджаны сорт — «Грыбавіскі-37». Плады шыльчаватой формы вагаю 1 кг і вышэй. Высяваюць хутка — за 60—70 дзён ад ўскодаў першы ўраджай гатовы. У ежу ўжываюцца 8—12-дзённымі звыш.

МЕСЯЦ СЯЎБЫ

У адрозненне ад мінулых гадоў сёлетняе «спасўнае» аб'явае быць ранняй. Імкненне ў рост парэчка, набулі пупышкі вішні, выкінулі сцяблінкі часнок, цыбуліны і нарысы. А гэта значыць, што глеба пазбавілася ад лезянога палону. Людзі кінуліся на агароды. Усё вымушае зрабіць гэта «спяляе» зямля.

Парым нашым чытачам, якія спяшаюцца на гряды, зазірнуць у мясяцавы календар земляроба. Трыцяга красавіка імкненне ў маладзіці. Месяц з кожным днём павялічваецца ў памер. А гэта значыць, што якая трэба сям'і і сям'і культуры, які фарміруюць ураджай над зямлёй. Зраўнае, карыяны плод і бульбу (ураджай спее ў зямлі), кружочкі такім правільна, лепш класі ў глебу, калі Месяц «убывае», — з 18 красавіка па 2 мая. Аднак могуць быць і «змяшчаны» дні.

Вучоныя, зыходзячы са шматлікіх фактараў уплыву планет, устанавілі, што зусім неспрыяльнымі для ўсіх работ днямі будуць у красавіку 24, 25, 26. З рызыкай звязаныя работы 11, 12, 20, 21, 30. Пастараемся, як кажуць, «не выпрабавваць лёсу ў гэтыя дні».

Натуральнае пытанне, а якія самыя «добрыя» дні для ўсіх работ? Іх не вельмі шмат — 9, 10, 18, 27 красавіка. Агародніку на насенне можна сямлі садзіць 15, 16, 22, 23.

Вось табліца самых спрыяльных дзён сяўбы і пасадкі на красавіку па асобных культурах:

Культуры	Найлепшыя дні
Боб, гарох, фасоль	10, 15, 16
Кабачкі, гарбузы, баклажаны	15, 16
Капуста	5, 9, 9
Цыбуля	17-19, 22, 23
Морква, патрышка (на карань)	16-18, 22, 23
Бульба	17, 18, 22, 23
Агурі, кроп, патрышка (на лісьце)	9, 10
Перац	17
Памідоры	9, 10, 17
Буракі	17, 18, 22
	23, 27, 28